

ਐਮ. ਐਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਐਚ. ਐਸ ਭੱਲਾ ਜੇ. ਜੇ.

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ , - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੋਪਾਲ ਧਵਨ , ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1999 ਦਾ CWP 1547 ਵਿੱਚ

2005 ਦਾ LPANo 164

5 ਫਰਵਰੀ, 2009

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਆਰਟੀਕਲ. 226—ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 30 ਮਾਰਚ, 1985 (30 ਮਾਰਚ, 1989 ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ) ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ—ਪੈਰਾ 3.1.1, 4 ਅਤੇ 4.1—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਜ਼ਬਤ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਨਾਮ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ 30 ਮਾਰਚ, 1985 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 3.1.1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ 20% ਤੱਕ—ਸੋਧੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ/ਕਸਟਮ/ਜ਼ਰਮਾਨਾ/ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਆਦਿ ਦੀ ਅਸਲ ਵਸੂਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਇਨਾਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ—ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਕਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ—ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ 20% ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ—ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ 100000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹੋਰ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 30 ਮਾਰਚ, 1985 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 30 ਮਾਰਚ, 1989 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਦੂਜਾ, ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਕਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੯)

ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੌਰਵ ਚੋਪੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਐਮ. ਐਮ. ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

(1) ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਅਪੀਲ, 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2005 ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 1999 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 1547 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 30 ਮਾਰਚ, 1985 ਦੀਆਂ ਪਾਲਿਸੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ 20% ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(2) ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 17 ਜਨਵਰੀ 1994 ਨੂੰ 245 ਸੇਨੇ ਦੇ ਬਿਸਕੁਟ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮੱਗਲਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 30 ਮਾਰਚ, 1985 ਦੀਆਂ ਪਾਲਿਸੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਲੀਆ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। 30 ਮਈ, 1994 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ 7,14,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ 3,00,000 ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਇਨਾਮੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿ 30 ਮਾਰਚ, 1985 (ਪੀ-1) ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 3.1.1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ 20% ਤੱਕ ਦੀ ਇਨਾਮੀ ਰਕਮ

ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਾਮੂਲੀ ਰਕਮ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 1999 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 1547 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(4) ਤਾਅਫਰੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 3.1.1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਨਾਮੀ ਰਕਮ ਪੈਰਾ 4.1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 20% ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ 20% ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਨਾਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:-

“ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿਕਵਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਇਨਾਮ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੀ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨਾਮ ਕਿਸੇ ਮੁਖਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੰਕਾ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਡਿਊਟੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਠੋਸ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ।”

(5) ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ *ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।* ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੈੱਡੀ (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 30 ਮਾਰਚ, 1985 ਦੀਆਂ ਨੀਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ 30 ਮਾਰਚ, 1989 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 17 ਜਨਵਰੀ, 1994 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ- ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸੋਧੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਅਤੇ 4.1 ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨਾਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਐਕਸਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ* ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ ਜੋ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪੂਰਨ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਿਸੀ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਅਤੇ 4.1 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ:-

“4. ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

4.1 ਇਨਾਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ *ਐਕਸਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ* ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ ਜੋ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪੂਰਨ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨਾਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤ, ਮੁਖਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੁਰਾਗ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਜੋਖਮ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਸਟਾਫ ਦੀ ਚੌਕਸੀ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਚਤੁਰਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦਿ, ਅਤੇ ਕੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਾਨ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਲਕਾਂ/ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ/ਵਿੱਤੀਆਂ/ਧੋਖੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੈਰੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।”

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 30 ਮਾਰਚ, 1989 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਮ ਇਨਾਮ ਦਾ ਭਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(1) (2003) 12 SCC 627

ਕੇਂਦਰੀ ਅਭਿਆਸ ਡਿਊਟੀ/ਕਸਟਮਜ਼/ਦੁਰਮਾਨੇ/ਫਰਨੇ ਆਦਿ ਦੀ ਅਸਲ ਵਸੂਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ।’

(7) ਨੀਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੈੱਡੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨਾਮ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤ, ਮੁਖਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਦਦ ਦੀ ਹੱਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਸੁਰਾਗ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕ। ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਕੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਲਕਾਂ/ਸੰਗਠਕਾਂ/ਫਾਈਨਾਂਸਰਾਂ/ਧੋਖੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:-

“ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਨਾਮ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਤੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਮੁਖਬਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੋਲ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਨਾਮ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਕਿਵੇਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

(8) ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਕੇਵਲ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਤੱਵ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ

ਬਿਹਾਰ ਪੂਰਬੀ ਗੰਗੋਟਿਕ ਫਿਜ਼ਰਮੈਨ ਕੇ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਸਿਪਾਰੀ ਸਿੰਘ, (2),

ਲੇਖਰਾਜ ਸਤਰਾਮ ਦਾਸ ਲਾਈਵਾਨਈ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਸਟਡੀਅਨ-ਕਮ-ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ, (3) ਅਤੇ
ਡਾ. ਉਮਾਕਾਂਤ ਸਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।
ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (4)।

(9) ਸੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੈੱਡੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ
ਸਿਧਾਂਤ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ
ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।
ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਹੋਰ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ
ਫੜਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ
ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ
ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 30 ਮਾਰਚ, 1985 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ
ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 30 ਮਾਰਚ, 1989 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।
ਦੂਜਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ
ਤੀਸਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਕਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ
ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2005 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ
ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ
ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

(2) ਏਆਈਆਰ 1977 ਐਸਸੀ	2149
(3) ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸਸੀ	334
(4) ਏਆਈਆਰ 1973 ਐਸਸੀ	964

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ
ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ
ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ